

**Rozprawy
Naukowe
i Monografie**

**Treatises
and Monographs**

**Ewa Barbara
Czarniecka-
-Skubina**

SGGW w Warszawie
Katedra Technologii
Gastronomicznej
i Higieny Żywności

**Ocena ryzyka
zdrowotnego
w zakładach
gastronomicznych
na wybranych
przykładach**

Wydawnictwo SGGW
Warszawa 2013

Spis treści

Wykaz akronimów	12
Wstęp	13
1. Przegląd piśmiennictwa	15
1.1. Zapewnienie jakości i bezpieczeństwa zdrowotnego potraw w zakładach gastronomicznych	15
1.2. Wybrane aspekty technologiczne wpływające na jakość i bezpieczeństwo zdrowotne potraw w zakładach gastronomicznych na przykładzie procesu smażenia zanurzeniowego frytek	17
1.2.1. Proces smażenia w produkcji gastronomicznej	17
1.2.2. Zmiany jakości tłuszczów w procesie smażenia	19
1.2.3. Zmiany zachodzące we frytkach w czasie smażenia zanurzeniowego	22
1.2.4. Zagrożenia zdrowotne związane ze spożyciem żywności smażonej	29
1.2.5. Monitorowanie procesu smażenia w zakładach gastronomicznych	32
1.3. Wybrane aspekty higieniczne wpływające na zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego potraw w zakładach gastronomicznych	34
1.3.1. Zatrucia pokarmowe po spożyciu potraw w zakładach gastronomicznych	34
1.3.2. Systemy zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego potraw w gastronomii	38
1.3.3. Stan wdrożenia dobrych praktyk higienicznych w zakładach gastronomicznych	41
1.3.4. Monitorowanie stanu higienicznego zakładu gastronomicznego	46

2. Cel i zakres pracy	48
2.1. Cel pracy	48
2.2. Hipotezy badawcze	48
2.3. Koncepcja i zakres badań	49
3. Materiał i metody badań	52
3.1. Materiał badawczy	52
3.1.1. Monitorowanie procesu technologicznego w zakładach gastronomicznych.....	52
3.1.2. Monitorowanie higieny w zakładach gastronomicznych	53
3.1.3. Ocena wiedzy personelu z zakresu higieny	54
3.2. Metody badań technologicznych.....	55
3.3. Metody monitorowania jakości frytury przy użyciu szybkich testów diagnostycznych.....	57
3.4. Metody badań chemicznych.....	59
3.5. Instrumentalna ocena barwy frytek i frytury	62
3.6. Metody oceny sensorycznej frytek	63
3.7. Metody oceny wiedzy personelu z zakresu higieny.....	67
3.8. Metody oceny stanu higienicznego	67
3.8.1. Metoda bioluminescencji	68
3.8.2. Metoda kontaktowa (odciskowa).....	70
3.9. Metoda oceny ryzyka	71
3.10. Metody analizy statystycznej	73
4. Wyniki badań i ich analiza	75
4.1. Ocena metod monitorowania procesu technologicznego na przykładzie smażenia frytek	75
4.1.1. Wprowadzenie	75
4.1.2. Zastosowanie szybkich metod diagnostycznych do oceny jakości frytury	76
4.1.3. Instrumentalna ocena zmian barwy frytury w czasie smażenia frytek	88
4.1.4. Zmiany składu chemicznego frytury oraz tłuszczu wyekstrahowanego z frytek w czasie smażenia	95
4.1.5. Wpływ stopnia degradacji frytury na jakość sensoryczną frytek	109
4.1.6. Podsumowanie	122

4.2. Ocena metod monitorowania higieny personelu i stanu higienicznego w zakładach gastronomicznych	123
4.2.1. Ocena wiedzy personelu z zakresu higieny jako czynnik warunkujący bezpieczeństwo zdrowotne w zakładach gastronomicznych	123
4.2.2. Monitorowanie stanu higienicznego w zakładach gastronomicznych.....	143
4.3. Ocena ryzyka zdrowotnego związanego ze spożyciem potraw wytwarzanych w zakładach gastronomicznych	178
4.3.1. Ocena ryzyka chemicznego związanego ze spożyciem frytek smażonych w zakładach gastronomicznych typu fast food	178
4.3.2. Ocena ryzyka zdrowotnego związanego z higieną produkcji potraw w zakładach gastronomicznych	196
4.3.3. Opracowanie strategii optymalizacji działań w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego żywności produkowanej w zakładach gastronomicznych	210
Wnioski	217
Wniosek końcowy	218
Bibliografia	219
Aneks	242
Summary	246